

- 3/2020 | Tiedote alkavasta tutkimuksesta

Vältettävien lääkkeiden käyttö ja siihen yhteydessä olevat potilaaseen ja hoitojärjestelmään liittyvät tekijät iäkkäässä väestössä

J. Paulamäki, J. Jyrkkä, E. Jämsen

Iäkkäillä vältettävien lääkkeiden käyttöön liittyviä tekijöitä tunnistettu puutteellisesti

- Pää tavoitteena on tuottaa tietoa iäkkäiden lääkehoidon laadusta valtakunnallisesti ja hahmottaa tarvittavaa tukea käytännön kliinisessä työssä iäkkäiden turvallisen ja asianmukaisen lääkehoidon edistämiseksi. Vältettävien lääkkeiden käyttöön liittyviä potilas- ja järjestelmäkohtaisia tekijöitä halutaan tunnistaa, jotta tiedetään keitä ja miten tulisi ohjata.
- Tutkimuksessa keskitytään vältettävien lääkkeiden käytön alueellisiin eroihin sekä käytön aloitukseen liittyvien tekijöiden selvittämiseen. Lisäksi validoidaan kansallisen Lääke75+-tietokannan sisältöä vertaamalla sitä kansainvälisiin iäkkäillä vältettävien lääkkeiden kriteereihin.
- Tutkimus toteutetaan Tampereen yliopiston, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean sekä Tampereen kaupungin yhteistyönä.
- Lääke75+-tietokannan sisällön tarkastelu on käynnistetty ja vältettävien lääkkeiden käytön yleisyyttä ja alueellista vaihtelua käsittelevän rekisteriaineiston analysointi aloitetaan keväällä 2021. Lääkkeiden käytön aloitukseen liittyvien tekijöiden osalta aineisto analysoidaan keväällä 2022.

Tutkimuksen aineisto ja menetelmät

- Aineistona käytetään Reseptikeskuksen rekisteriä apteekista toimitetuista

reseptilääkkeistä. Aluekohtaiset tiedot poimitaan Kelan etuusrekisteristä, mikä mahdollistaa vältettävien lääkkeiden käytön alueellisen vaihtelun sekä terveydenhoitojärjestelmäkohtaisten tekijöiden selvittämisen.

- Vältettävien lääkkeiden käytön aloitukseen liittyviä tekijöitä selvitetään Tampereen yliopistossa ”Kotihoidon asiakkaiden pitkäaikaissairauksien hoito” -hanketta varten kerätyn aineiston avulla. Aineisto perustuu kotihoidon asiakkaiden säännöllisiin laaja-alaisiin Resident Assessment Instrument (RAI) -arviointeihin sekä valtakunnallisista rekistereistä poimittuihin lääketietoihin.

Vältettävien lääkkeiden käyttö yhteydessä suurentuneeseen sairaalahoidon riskiin ja lisääntyneisiin terveydenhuollon kustannuksiin

Lääkeaine määritellään iäkkäillä vältettäväksi tyypillisesti, mikäli haittavaikutusriski ylittää tavallisesti hoidosta saatavan kliinisen hyödyn. Lääkitysturvallisuuden parantaminen iäkkäillä eri hoivan tasoilla on yksi maamme kriittisimmistä kehitettävistä asioista lääkehuollossa. Tutkimustietoa vältettävien lääkkeiden käytöstä tarvittaisiin etenkin kotihoidon piirissä olevien toimintakyvyltään heikentyneiden monilääkittyjen osalta, joilla lääkehaittojen voidaan odottaa korostuvan.

Väestön ikääntyessä kansallisena tavoitteena on mahdollistaa, että iäkkäät voivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään. Tavoitteen saavuttamiseksi on panostettava ennaltaehkäiseviin toimiin, mikä tarkoittaa myös lääkitukseen liittyvien ongelmien minimoimista. Tutkimustulosten perusteella voidaan parantaa lääkitysturvallisuutta ja edistää iäkkäiden hyvinvointia auttamalla kohdentamaan toimenpiteitä iäkkäiden asianmukaisen lääkehoidon toteuttamiseksi, fyysisten ja psyykkisten lääkehaittojen ennaltaehkäisemiseksi ja lääkehoidon kustannusten hillitsemiseksi sekä yksittäisen potilaan että terveydenhuoltojärjestelmän tasolla.

Lääkkeiden käyttäjien itsensä on tärkeää saada luotettavaa lääketietoa. Tätä päämäärä edistetään tässä tutkimuksessa viestimällä tuloksista myös lääkkeitä käyttäville iäkkäille ja heidän omaisilleen. Viestintätoimien kautta voidaan ikääntyvää väestöä kannustaa kantamaan vastuuta oman lääkehoidon kokonaisuuden asianmukaisuudesta ja oman hyvinvointinsa edistämisestä.

Lisätietoja

- Jasmin Paulamäki (jasmin.paulamaki@tuni.fi), proviisori, väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto ja Fimea

Tiedote on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluvat tutkimusryhmälle. RATTI-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten tiedotteiden sisällöstä.